

ALAIN PLATEL en Les Ballets C de la B

achtergrondinformatie voor een conversatie met Alain Platel
in het kader van het PPaK over “Het Lichaam VerstoordT”
op 24 april 2021

1956°

OPLEIDING

- 11j mime
- balletopleiding
geen echte dansopleidingen??
- orthopedagogiek
  - motivatie
17j: naar USA voor uitwisseling
    - bij gezin met financiële problemen
    - zoekt dus zelf job: hulpje in klas voor verwaarloosde kinderen
seksueel misbruikt kind hecht zich aan AP
  - belangrijkste inzichten
Deligny over autistische kinderen
    - er moet niet per se geproken worden
communiceren via voorwerpen
    - hun bewegingen en hun parcours=looplijnen
  - klinische ervaringen
    - hospitaal Armentières
    - Medisch Pedagogisch Instituut Landegem
- 2003 opleiding tekentaal
gebarentaal voor doven
- nog???

PARCOURS

UITGANGSPROBLEEM

1984

---

cf. founding anecdote = soort erotische provocatie tov 'cultuurvader'

- basis
overdracht AP op klatitularis poësis Guido Demoen (esthetica, Nederlands, klassieke talen)
  - *sujet supposé savoir* ivm kunst/leven/'genieten'
  - soort 'cultuurvader' – cf. later ook Gerard Mortier
- AP ziet na middelbare studies klatitularis Demoen terug na voorstelling Bérart "Thalassa"
  - AP komt heel pedant uit de hoek
"allemaal zo gelijk (cf. Warhols *Campbell's Soup Cans*) ... en wellicht frigide!"
  - 'cultuurvader' Demoen voor het eerst echt kwaad:
"als je denkt dat je het beter kan, doe het dan maar! Ik zal komen kijken!"
  - AP gaat de uitdaging aan – en wedt met vrienden "wij kunnen beter"
    - in overdracht op 'vader' Demoen ...
    - ... wordt afkeer AP van "gelijk" en "frigide" een uitspraak die hij moet omkeren
AP moet lichamen doen bewegen op een manier die 'niet allemaal gelijk' én 'niet frigide is
      - 'niet allemaal gelijke lichamen/bewegingen'
lijkt duidelijk – cf. Warhols *Campbell's Soup Cans* = eindeloze variatie op hetzelfde blik
      - 'niet frigide' lichaam/beweging
blijft onduidelijk – 'frigide' is inderdaad een echte betekenaar voor AP
        - Betekenaar = woord dat iets betekent, maar zonder dat men juist weet wat (vaak gehoord in uitwisseling tussen bv ouders)
'frigide' betekende toen iets voor AP, maar zonder dat hij juist wist wat – vandaar dat hij het tov *sujet supposé savoir* Demoen laat vallen
        - Demoens kwade reactie verplicht AP om 'frigide' op omgekeerde wijze in te vullen als 'niet frigide' – maar wat is dat dan?
          - niet de afwezigheid van het expliciet seksuele – want in het 'niet frigide' danstheater van AP staat expliciet seksuele niet op de voorgrond (tegengesteld aan de Vlaamse 'traditie' terzake – cf. Claus, Fabre, etc)
          - tegengestelde van Warhols *Campbell's Soup Cans*
die beeldspraak voor 'allemaal gelijk' slaat ook op 'frigide' = blikken lijven
'niet frigide' = geen blikken lijven
        - vraag blijft dus: wat is 'niet frigide' danstheater voor AP?
    - dat "niet frigide" danstheater wordt Les Ballets C de la B
      - samen met vrienden en familie (oa zus Pascale)
      - vanwaar die naam *Les Ballets Contemporains de la Belgique*
        - ironie? Cf. ballets russes, ballets suédois, etc
        - provocatie?? cf. later: Vlaams Belang weigert subsidies omwille van dat Belgicisme
      - Demoen komt effectief naar alle voorstellingen kijken
nu nog altijd (90+ j)

FASE I

1984-1999

---

hoe realiseert AP dat over zichzelf afgeroepen orakel van 'niet uniform' en 'niet frigide'?
via 3 fundamentele tendensen van Les Ballets C de la B!

- **muziek**
gebaseerd op verheven Klassieke Muziek = *high culture*
  - dit is een rest van overdracht op 'cultuurvader' Demoen = klassieke esthetica
  - van thuis uit? Moeder??
- **scenario**
gebaseerd op volkse Gentse = *low culture*
  - dit is de invulling van het 'niet frigide'
  - vanuit vader (Gentse arbeiderswijk) – architect geworden
cf. samenwerking met Arne Sierens – teleurstelling vader (die dat als 'regressie beschouwt)
- **dans / bewegingen lichaam**
gebaseerd op kliniek van de verstoorde beweging (Het Lichaam verstoortDT)
  - dit is de invulling van het 'niet allemaal gelijk' + 'niet frigide (geen serie *soup cans*)
  - 2 inspiratiebronnen
    - Nijinski – vanuit persoonlijke fascinatie door psychotische danser
      - vanaf wanneer? waardoor? soort epifanie (= moment van 'zien van het licht')
      - typisch Nijinski
        - op de punten & ballon = blijven hangen
        - instorten
    - Deligny – vanuit studies orthopedagogie
tics en uiteenvallen beweging als inspiratie voor dans
dus alle niet ortho (niet rechte) bewegingen
      - autisme kinderen vanuit Deligny = "mijn Bijbel", zegt AP
        - er moet niet altijd gesproken worden
communicatie via objecten – ook in de dans??
        - looplijnen – ook in de dans??
      - maar ook syndroom Tourette
        - geluidstics
        - bewegingstics (vanuit overbeweeglijkheid – kunnen dwanghandelingen worden)

VOORSTELLINGEN

op topsnelheid, ene na de andere – soms meer dan 1 per jaar!!
met accent op bewegingen/lichamen die 'niet allemaal gelijk!!' en 'niet frigide!!' zijn

- 1984 Stabat Mater
- 1985 Lichte Kavalerie
- 1986 Mange p'tit coucou
- 1987 Alchemie
- 1988 Emma
AP voor het eerst regisseur
- 1989 O Boom
- 1990 Mussen
- 1990 Carpe Carpe Carpe
- 1991 Landschap van Laura
- 1992 De Tuin
- 1992 Allons les gars
- 1992 De Pijl
- 1992 Northofvertigo
- 1993 Bonjour Madame comment allez-vous aujourd'hui, il fait beau, il va sans doute pleuvoir
ontdekt door 50 theaterdirecteurs die op talentenjacht voor festival zijn – meteen naar Parijs,
- 1995 La Tristeza Complice
  - met Dick van der Harst: selecteren *poppy* elementen in Purcell = oa *moodswings*
  - reeds tic-bewegingen ogv **Tourette**
- 1995 Moeder en kind met Arne Sierens
- 1996 Bernadetje met Arne Sierens
- 1998 Iets op Bach
- 1999 Allemaal Indiaan met Arne Sierens
- 1999 Mouchette

CRISIS 1

1999-2006

---

onduidelijk waardoor ???

en dus een voorzichtige hypothese: crisis door confrontatie met 'te grote emotie' = drift = genot (als onbeheersbare vorm van het 'niet frigide')

- soort overdrive van 'niet gelijke' + 'niet frigide' bewegingen/lichamen
cf. voorstellingen in die eerste periode op topsnelheid
- daardoor ontdekt AP achter die 'niet gelijke' + niet frigide' bewegingen/lichamen iets nieuws
  - 'te grote emotie' (sic AP) = psychologische termen
emotie is te groot voor het lichaam, dat dus die emotie niet kan uitdrukken
  - psychoanalyse benoemt die 'te grote emotie' als 'drift' (Freud) of 'genot' (Lacan)
- het is onder de druk van die 'te grote emotie' (drift/genot) dat lichaam en beweging uiteenvallen

bijkomende complicatie
begin hypermoderne tijden

vanaf 1995 – door introductie **ICT**, met alle gevolgen

TUSSENOPLOSSINGEN

AP laat dansers eigen voorstellingen creëren

AP gaat samenwerkingen aan

- 2001 Because I Sing
  - London
  - selectie 16/1001 koren
    - zingen lievelingslied – vanuit alle ouden én nieuwe ‘identiteiten’ (doven/joden/autisten/etc)
    - op stukken trap – die geleidelijk in elkaar geschoven worden = samenzingen
- medewerking met film/documentaire van Sophie Fiennes
  - 2005 Ramallah ! Ramallah ! Ramallah !
  - 2006 Les Ballets de ci de là

**lichaam/beweging kan druk van 'te grote emotie' (drift/genot) niet aan
en valt dus uiteen**

- door de identificatie van die 'te grote emotie' (drift/genot) als oorzaak van het uiteenvallen van lichaam/beweging, verschuift de inspiratie voor het voorstellen van die uiteenvallende beweging:
  - niet alleen meer klinische orthopedagogiek vanuit eigen ervaringen AP
    - autisme
    - Tourette
  - maar nu ook veel meer vanuit psychiatrie
AP toont films met psychiatrische bewegingen aan dansers:
    - presentaties Arthur Van Gehuchten van patiënten in Guislain 1900
      - ° Antwerpen 1861 – + Engeland 1914
      - bioloog + neuroanatom Leuven – 1ste leerstoel neurologie
      - filmt presentatie neurologische (maar ook hysterische) patiënten
        - vanaf 1905 – met medewerking van zoon
        - oa in Guislain??
        - voor onderwijs neurologie-studenten
        - momenteel gerestaureerd door Nationale Archieven van de Belgische Film daar de oudste Belgische films
    - Glenn Gould
    - Cassavetes – A woman under the influence
    - Recente aanraders 'bewegingsfilms'??
- dans als uiteenvallen van beweging = heruitvinding choreografie vanuit de kliniek van de beweging
  - chorea=dans – maar dan de choreia=dans van Huntington
    - springerige bewegingen = korte onregelmatige bewegingen, half gericht rare houdingen en beenbewegingen
    - van kleine bewegingen tot grote slagen en schoppen
    - niet repetitief of ritmisch, maar de bewegingen vloeien ahw van de ene naar de andere spier
    - langzaam draaien&wringen van vingers&tenen, handen&voeten, maar ook nek&tong soms
    - lopen kan moeilijk worden
  - benoemt AP zichzelf als 'choreograaf' (in die klinische zin)??

hoe door 'te grote emotie' (drift/genot) uiteenvallende lichaam/beweging weer één maken?
antwoorden AP op uiteenvallen lichaam/beweging door 'te grote emotie' (drift/genot)

dialectiek tussen uiteenvallen en weer één worden

- dans als gebarentaal
= 'lichaamstaal' die wel bestand zou zijn tegen die 'te grote emoties'
AP leert gebarentaal 2003 – en is daar heel enthousiast over
discussie over gebarentaal (Patsy Vandenbogaert = doventolk is aanwezig)
  - gebarentaal liegt niet?
    - gebarentaal = gewone taal
    - gebarentaal (willekeurig) vs lichaamstaal (onwillekeurig)
  - is dans een gebarentaal?
    - Interessante observatie AP: gebarentaal remt doven in hun vrije beweging of dans
      - voor dove hebben bewegingen altijd een betekenis
      - en dus voor dove niet evident om zomaar te bewegen
    - is dans een gebarentaal of een lichaamstaal?
  - notatiesysteem=écriture voor dans??
via tekeningen of codes
    - cf. tekeningen Lucia Joyce
lettrines, gebaseerd op fabeldieren in de miniatures van het Book of Kells
    - cf. tekeningen Nijinski
ogen, gebaseerd op cirkels, ronddraaien
Nijinski mislukt om dat uit te vinden
- dans als fysieke extase en zichzelf opofferen
= terugvinden verloren eenheid van lichaam/beweging in de 'goede dood'
  - model van de religieuze extase – die leidt tot verbondenheid in de dood
cf. *Sacre=wijding du Printemps* = maag die zich dood danst, in extase, als offer aan zonnegod
  - latere "Requiem pour L"
ook terugvinden eenheid in de dood – maar op totaal andere manier
    - niet meer extatisch dansen tot men er dood bij neervalt
    - wel dood door wetenschap (euthanasie)
- dans als allemaal samen dezelfde tic
= groepsvorming via een restbeweging
  - spastische bewegingen *en bloc* (cf. Pina Bausch)
  - dus nog niet politiek één – hoewel toch ook al, op einde, in *Choeurs*
- transseksualiteit (ander geslacht)
= een nieuwe eenheid van lichaam/beweging voor een nieuwe drift
  - oplossing vanuit wetenschap
  - nieuwe eenheid vanuit een soort 'nieuwe', voordien miskende drift
eigen genderidentiteit' te groot voor het lichaam, zet dat lichaam onder druk
parasitaire bewegingen en tics door seksuele druk op het lichaam

VOORSTELLINGEN

- **2003 Wolf**
in de tussentijd!!
  - verleid door 'artistieke vader' Gerard Mortier
maar duurde wel 4 jaar
  - muziek
    - Fabrizio Cassol = uitbundige barok ogv Mozart + koren
    - 1 hit Céline Dion
  - gebarentaal
    - honden als 'dansers'??
adopteert achteraf 1ste eigen hond = Flint /blijft permanent bij AP (schaduw/dubbel)
    - dove acteurs als 'dansers'??
- **2006 Uit de Bol / Coup de Cœur**
soort reprise van Because I Sing (London, 2001)
  - ook weer koren=identiteiten die samensmelten
- **2006 Nachtschade**
- **2006 VSPRS**
  - 1ste werk na lange onderbreking (1999-2006)
  - Magnificat = Cassols' bewerking van Monteverdi's Mariavespers
drift doet lichaam/beweging uiteenvallen
    - uiteenvallen beweging/lichaam
oa gebaseerd op films Van Gehuchten
    - weer één worden van de beweging/lichaam – op 2 manieren?
      - fysieke extase – in het aanschijn van de dood??
      - spastische bewegingen identiek voor de hele groep
  - Vsprs Show and Tell = film/documentaire door Sophie Fiennes
- **2007 Nine Finger**
  - Benjamin Verdonck en Fumiyo Ikeda
  - geweld (kindsoldaten??) = 1 vinger kwijt!
grote emotie (agressie) doet lichaam/beweging uiteenvallen
- **2008 Pitié !**
  - Bach's Matteus Passie : Erbarme dich= Pitié
  - spanning drift/emotie vs eenheidsbeeld
    - uiteenvallen beweging/lichaam
pijn Maria = verbrokkeld door te intense emoties
    - weer één worden van beweging/lichaam in de extase
offer Christus = geeft zijn leven
cf.selectievraag dansers: "Waar zou jij je leven voor geven? (boven individu uit)

- **2010 : Out of Context**
  - Muziek
voice = a murmur, a hum, a roar.
  - **spanning drift/emotie die doet uiteenvallen vs eenheidsbeeld?**
    - alleen spastische beweging
vanuit momentane goestingen dansers
    - eenheidsneiging?
      - geen verhaal of context dat die 'samenhoudt'
      - spanning met traditional building blocks of choreography
  - referenties
    - voor Pina Bausch (+ 2009)
    - gehandicapte kinderen + films psychiatrische patiënten Van Gehuchten
- **2010 Gardenia**
  - met Frank Van Laeken
  - ogv film "Yo soi asi"
    - script transseksuele Vanessa Van Durme
      - sluiting travestiecabaret in Barcelona
      - 7 oudere mannen met lost illusions + a "young guy" & a "real woman"
    - **vanwaar fascinatie voor transseksueel/transgender?**
ook weer drift
      - genderidentiteit te groot voor eigen lichaam – daardoor 'tics'
      - nieuwe drift die nieuwe eenheid maakt (V ipv M) – maar die niet houdbaar blijkt??
  - groot succes Avignon (populair in Parijs!!)
- **2012: C(h)oeurs**
  - op vraag van Gerard Mortier
  - muziek Verdi (koren) en Wagner (opzwepend, revolutie)
  - massa, volksopstanden op dat moment (indignados): hoe 'gevaarlijk schoon' groep kan zijn
groepsbeweging = éénmaking verbrokkelde beweging

AP wordt verplicht enige choreograaf = eenzaamheid AP

- voordien verschillende choreografen
  - Christine De Smedt
  - Koen Augustijnen
  - Hans van den Broeck
  - Sidi Larbi Cherkaoui tot 2006
- tussenkoms Adviescomité Voor Dans
  - alleen nog subsidies als Ballets zich beperken tot werk AP!!
  - omwille van vergiftigd geschenk gebouw 2009???

**op dat moment van eenzaamheid wordt AP geconfronteerd met de dood
onder 3 gedaanten:**

- verliest achtereenvolgens (cf. infra)
  - hond Flint
  - eigen vader
  - 'geestelijke vader' Gerard Mortier
- dood is ook weer een bedreiging voor eenheid lichaam / beweging
(stilvallen beweging)

4 antwoorden om weer eenheid te krijgen in het aanschijn van de dood

- overdracht naar de volgende generatie – via opleiding (ontwikkelingstraject)
cf. co-labo's 2017 – maar ook les geven in Hoger Kunstonderwijs??
overdragen / erfgenamen / 'geesteskinderen'??
  - residentie 1 maand
  - coaching
    - AP
    - Hildegard Devuyst, (dramaturge 20 jaar lang) – wat is dramaturge voor AP??
  - criteria
    - dansers met timiditeit
– die deze toch overwinnen, op *inconceivably private* wijze
    - bijdrage dansers
      - dansers mogen bij het maken van stukken hun goesting doen
      - interessante vraag: hoe beginnen met een stuk?
        - vanuit eigen gedachte&voorgetoonde beweging? vanuit bewegingen dansers?
wat is de inbreng van het eigen lichaam van AP?
        - interactie? anders bij mannen of vrouwen? culturele verschillen?
        - evolutie in verhouding tot de inbreng van de dansers
    - veelal ongeschoolden
      - zowel dansers als zangers
typisch: muzikanten aan het bewegen/dansen zetten
      - cf AP zelf ook ongeschoold)
  - spiegel en ruimte
    - leren dansen voor de spiegel? Gebruikt AP spiegels?
    - relatie tot de ruimte = klassieke geometrie (*more geometrico*) of topologie?
  - problemen met dansers
    - welke problemen
      - cf. "extreme dingen tijdens repetities
dansers willen zelf grenzen verleggen ... als ze vertrouwen voelen"
      - drugs + psychosen
cf. Lucia Joyce = typisch??
      - cultuurverschillen?? Aziatische en vooral Afrikaanse dansers
      - dove dansers??
      - mannen / vrouwen - #metoo toestanden in danswereld??
    - hoe *manage* je die problemen?
      - AP aarzelt soms om extreme elementen uit repetitie op scène te brengen ...
      - vanuit achtergrond 'klinische' orthopedagogiek?
cf. case danseres die gewoon op de *bühne* mocht rondlopen
  - 2 energieke antwoorden op de dood

- 2 energieke antwoorden op de dood
AP energieker – door confrontatie met de dood=eindigheid
  - politiek / engagement
    - volkse – maar in internationale context
    - om eigen isolement door de dood te doorbreken
    - beweging in groep = eenmaking van de door de drift verbrokkelde beweging een politieke 'beweging'
  - esthetiek / schoonheid
    - *dandyism is the affirmation of the absolute modernity of beauty*
      - schoonheid van beweging
      - schoonheid aangeklede lichaam
    - *tov the desert of the real*
tov degeneratie van de wereld (nu vooral ecologisch) en de cultuur (globalisme)
- maar ook: een soort 'directe' confrontatie met de dood
  - geen confrontatie met de dood *as such* of de 'kwade of slechte dood'
  - maar een confrontatie met de 'goede dood' = euthanasie
    - via de wetenschap = geneeskunde
    - via de vriendschap = Marc Cosyns

VOORSTELLINGEN

- **2014 : Tauberbach**
  - vanuit Marco Prado's documentaire "Estamira"
    - schizofrene vrouw die leeft of vuilnisbelt in Rio de Janeiro
    - ontwikkelde eigen communicatiesysteem = **dandyeske**
  - oa 2 dove zangers – op muziek van Bach
chaos op mathematische muziek van Bach = orde in chaos gebracht???
- **2014 : Coup Fatal**
  - mix barok en congorock – vanuit muziek congolese muzikant die hier gevormd is
  - contrast
    - gemaniëerde gestiek (luide bewegingen) van de 'sapeurs' = **dandies** van Kinshasa
    - achtergrond = oorlogen en ecologische rampen
cf. gordijn van kogelhulzen (parels!) + blauwe plastic stoeltjes
  - titel: Genadeslag cf. coup de foudre = dodelijk verliefd worden
- **2015 En avant, marche**
  - Met Frank Van Laecke + componist Steven Prengels
  - Vlaamse samenleving geïnspireerd door de traditie van fanfares en harmonies
politieke?? Maar ook dandyeske??
- **2016 Nicht Schlafen**
  - muziek Mahler = uitdaging Mortier
ook meer de dood dan het leven??
  - met medewerking van Berlinde Debruyckere
    - paardenlijven op scène
    - dansers moeten in veeartsenijschool getuige zijn van het villen)
voorloper van Requiem pour L
    - **Nicht Schlafen**
      - **paard sterft in slachthuis (eventueel op slagveld)**
      - **niets sterft zo groot als een paard – veel indrukwekkender dan het sterven van mens**
    - **Requiem pour L**
      - **vrouw sterft**
      - **thuis (euthanasie) – bijna toppunt van beschaving**
  - acteurs moeten elkaar de kleren van het lijf scheuren (cf. villen!) in een echt gevecht
duidelijk wat ieders **grenzen aan fysieke integriteit** zijn

- **2018 Requiem pour L (Elle=Vrouw of Lucie)**
  - muziek
    - beginpunt
    - Cassol ogv Mozarts Requiem = zeer vitale Afrikaanse versie
  - decor
    - 40 zwarte blokken + 1 rode
    - Geïnspireerd door holocaust Denkmal Berlijn
  - Requiem belichamen door vrouw te tonen die sterft
    - vanwaar idee om vrouw te tonen die sterft?
      - trauma AP = AP ziet dode vrouwen
        - 5j: wil gestorven buurvrouw zien – mag mee met moeder
        - 17j: ziet gestorven vrouw in instelling
lichaam als wassen object, lichaam is een vorm geworden
    - mannen tonen AP hoe je moet sterven
Cf. 2013 = 3 geliefde doden op een rijtje
      - dood Flint
        - 1ste eigen geval van euthanasie cf. hond MC
        - Flint likt op einde tranen van gezicht AP
        - AP proeft as van Flint
      - dood vader (pa André = Pandré)
        - architect
        - AP kan fragiliteit vader niet verdragen
“ik heb toch wel in mijn broek gekakt zeker!”
        - “keek hij mij recht in de ogen en knipoogde hij nog even naar mij
– of was dat ene zenuwtrek (tic)?”
        - vader leert zoon hoe je moet doodgaan
        - AP wil dat vader op zijn eigen geboortedatum begraven wordt
      - dood Gerard Mortier
        - AP ondertekent mee euthanasiepapieren
        - “ontzetting dat ik daar zat (met vriend van GMortier) en niet de familie”
        - tic Gerard Mortier = altijd overal alles aantikken
          - dwangneurose/Tourette – vanuit schrik voor dood ... van anderen)
          - basis voor dans?? Cf. video Oliver Sacks over man met Tourette
    - ambivalentie tov dood
      - AP: dood (van het lichaam) maakt dat het leven een straf is
leven = ultieme vergiftigde geschenk, doordat er toch een einde aan komt
        - “al snel beslist dat ik dit leven=straf niet wil doorgeven” = geen kinderen
        - onreligieus: gelooft niet in ‘overleving’ van de ziel, de eeuwige ziel??
      - AP komt altijd met meer energie uit sterfkamers (springt terug het leven in)
cf. Knausgard: neiging om dan te masturberen (leven vieren)

- idee uitgevoerd in samenwerking met jeugdvrienden Marc Cosyns en Lucie=Elle=L
  - 2 jeugdvrienden uit studententijd
die activistisch waren rond zelf besliste geboorte/dood
– en dat gebleven zijn, daar zelfs ‘publieke autoriteiten’ zijn in geworden
  - student geneeskunde Marc Cosyns
    - MC toont AP hoe je moet omgaan met de dood
cf. euthanasie hond van MC
      - vooraf vertoetelt MC hond nog eens extra – want ook hond heeft een ziel
      - na dood hond stort MC in
    - MC toont AP hoe je moet omgaan met de geboorte
cf. thuisbevalling
      - 4 man rond 1 vrouw
      - zelfde moment als sterven: iedereen houdt adem in
stervende=barende=genietende vrouw??
  - MC wordt als huisarts dé Vlaamse specialist van de euthanasie
  - vriendin Lucie
    - toen al activiste abortus
    - kreeg daar uiteindelijk zelf eredoctoraat voor
  - jaren later vraagt AP aan MC, als huisarts én voorvechter van euthanasie, om stervende (vrouw?) voor te stellen – dat wordt gemeenschappelijke vriendin Lucy
    - 72j – ondraaglijk en uitzichtloos fysiek lijden (tumor)
    - project AP beantwoordt aan de expliciete wil van L
      - L wil zo zelf haar activisme over de dood heen verder zetten
      - 2 dochters sneller met die wil van hun moeder verzoend dan zoon
  - vanaf dat moment neemt MC het voor een groot stuk over van AP klopt dat??
    - MC filmt euthanasie van Lucy
      - AP filmt verkennende gespekken
      - AP durft niet zelf de euthanasie aanwezig te filmen – en dus doet MC dat
    - MC leert AP alle euthanasievragen kennen alleen vrouwen!?
      - L = oude vrouw met ondraaglijk en uitzichtloos fysiek lijden (tumor)
      - MC stelt AP voor om nog 2 ‘euthanasie-vraagster te ‘interviewen’ en te filmen
        - S = oude vrouw met voltooid leven (polypathologie + genoeg!)
AP merkt soort ‘twijfel’ en ‘geforceerdheid’ op:
          - wil zich niet al te enthousiast herinneren omdat het er dan zou op lijken dat ze eigenlijk nog wil leven
          - onmiddellijk na haar dood belt zoon meteen begrafenisondernemer op
        - A = jonge vrouw met ondraaglijk en aanhoudend psychisch lijden (PTSD)
          - seksueel misbruik = ondraaglijk zwaar levensverhaal??
          - nadat hondje werd afgenomen – **waarom geen ander hondje??**
          - **geen referentie naar autisme (Lieve Thienpont)??**
    - MC stelt voor dat de hele ploeg een euthanasie meemaakt
      - **bij een vrouw??? niet gebeurd??**
      - MC op repetities en 1ste doorlopen aanwezig oa om familie van L op te vangen
    - hoe ontsnapt AP aan die dood (en die euthanasie-druk vanuit MC)? Klopt dat??
AP adopteert nieuwe hond
      - 5j na dood Flint
      - noemt hem Kito Afrikaans voor ‘ok’ (wou die eerste ‘Moor’ noemen)
      - altijd met Kito=ok – wandelen en voelen

- het beeld van de stervende Lucy=Elle
close up van gelaat = Grote Sterven als Kleine zucht
  - montageproblematiek van het beeld
uiteindelijk keuze voor soberheid – in 5 tijden:
    - familie waakt bij L
    - L bevestigt haar wil tov MC
    - L opent laatste keer de ogen en zinkt weg in slaap
    - L sterft
    - familie neemt afscheid van dode L
  - context van het beeld
    - verhouding tot muziek
hoe ervoor zorgen dat beeld muziek volledig wegdrukt?
      - hartverscheurende solo bij laatste keer ogen open
      - stampende dans bij sterven (waardoor dat niet 'gezien' wordt)
    - verhouding tot realiteit
toont niet euthanasie-daad zelf (drankje drinken)
maar slechts fragmenten = ankerpunten AP zelf tov dood
      - MC = vriend
      - hand van zwarte 'adoptie dochter'
      - zakdoekje (handenchoreografie)
    - verhouding tot zwarte muzikanten/dansers
      - groot belang 'zwart' voor AP = defensie tegen dood vrouw
zwarte muzikanten, 'zwarte' hond, zwarte vrouwen, etc
      - zwarte muzikanten hebben het moeilijk
met euthanasie?? of met tonen moment van sterven??
gaan oa mee naar Vlaamse begrafenis
      - kritiek op zwarte mannen rond stervende blanke vrouw
        - kolonialisme of omgekeerd kolonialisme
        - slechts 1 vrouw in de cast!
          - cf. geboorte met MC in studententijd
          - cf. Full Metal Jacket (Kubrick)
        - cf. commentaar Johan Grimonprez (ook jeugdvriend zoals MC)
"ik voel niet de waarachtigheid van de groep naar het beeld toe"
  - gaat Requiem pour L eigenlijk wel over 'de dood'??
2 'beperkingen'
    - Dood ... van De Vrouw
geen enkele stervende man
    - Dood ... door de Geneeskunde
      - euthanasie = goede sterven of vriendelijke dood via geneeskunde
      - niet het echte sterven?
fundamentalistische christenen tonen wel de brutaliteit van het echte sterven
cf. Claudel: *tic (signe que non)* van Sygne de Coûfontaine's op het moment van
haar sterven, ook in een theatrale close-up in beeld gebracht
  - politieke dimensie van de euthanasie van een vrouw??
    - Mevrouw Macron en Mevrouw Erdogan zeer geraakt
    - willen dat aan hun man tonen
      - euthanasiedebat (Frankrijk)
      - vrouwenrechten (Turkije)

- **2018 Le sacre du printemps**
voor dag van de dans
- **2018 Requiem pour L**
boek

burnout AP & Ballets C de La B

- AP uitgeput door economische druk van Ballets
moet als enige choreograaf 1 productie per jaar kunnen leveren
- ook Ballets zelf een soort uitputting
door de druk van cultureel te moeten presteren

dood moeder (lamama)

- AP uitgeput door *the making of* Requiem pour L
  - “wat kan ik na deze voorstelling nog maken?” geen plannen voor nieuwe creatie??
  - schrijft boek over Requiem pour L
- maar making of Requiem pour L maakt ook verwerking van dood moeder mogelijk??
  - moeder belichaamde altijd grote vrijheid als vrouw
cf. Lucy uit Requiem pour L
  - moeder sterft 2019
    - na publicatie boek – dus daarin niet aan bod gekomen
    - dood moeder beter verwerkt doordat ondertussen Requiem pour L was gemaakt ??
Requiem pour L = soort voorbereiding op dood moeder?? (L = Lamama)

crisis gerekt door corona

juist een opportuniteit? bezinnen & herbronnen!

FASE IV

GENT EN VROUW

- terug naar roots = Gent/ zus
- verdere *Auseinandersetzung* met (het lichaam van) de ouder wordende en stervende vrouw

VOORSTELLINGEN

- 2018 mein Gent
  - oa zus Pascale + Gentenaars
  - 2 ouder wordende dames en hun moeilijkheden met de buitenwereld
cf. Freud over Rilke's *Vergänglichkeit* (AP obsessie met eindige van het leven)
  - veel referentie naar Gentse situaties
AP benadrukt altijd dat hij Gentse huismus is, dat hij alleen in zijn Gents atelier kan scheppen
  - Muziek zeer capricieus, zoals de dames

REPRISES GEPLAND VOOR 2021

- Out of context 2010
ode aan dode vrouw nl Pina Bausch (+ 2009)
- Gardenia 2010
met zelfde acteurs dansers
  - minus one = overleden – dus ook weer een dode 'vrouw'
  - travestieten en transseksuelen
mannen brengen ode aan ouder wordende vrouw, die zich daartegen weert maar niet slaagt
- C(h)oeurs 2012
update 2020
cherchez La Femme ... morte ou en train de mourir?
Vrouw die zich opoffert voor de revolutie? Jeanne d'Arc???